

Een klimaat voor verandering

*door Al Gore**

vertaling door Gertjan Cobelens & Piper Hollier

De inspirerende keus voor echte verandering van het Amerikaanse volk om Barack Obama tot onze 44ste president te kiezen, legt de basis voor nog een andere verstrekkende keus die hij – en wij – aanstaande januari zullen moeten maken, namelijk om met een noodplan te komen dat de menselijke beschaving moet redden van de ons boven het hoofd hangende en snel groeiende bedreiging van de klimaatcrisis.

De opwindende bevrijding die uitgaat van de revolutionaire Amerikaanse verklaring dat alle mensen gelijk geschapen zijn, heeft de weg bereid voor de vernieuwing van het Amerikaanse leiderschap in een wereld die dringend behoefte heeft aan de bescherming van haar voornaamste erfenis: de heelheid en de leefbaarheid van de planeet.

De wereldautoriteit betreffende de klimaatcrisis, het Intergovernmental Panel on Climate Change, zegt nu dat, na 20 jaar gedetailleerd onderzoek en vier unanieme rapporten, het bewijs 'ondubbelzinnig' is. Aan degenen die nog altijd de verleiding voelen om de steeds urgentere alarmsignalen van wetenschappers van over de hele wereld af te wijzen, die het smelten van het Noordpoolijs en alle overige apocalyptische waarschuwingssignalen van de planeet zelf negeren en die al met hun ogen beginnen te rollen wanneer deze existentiële bedreiging van de toekomst van de menselijke soort alleen maar wordt genoemd: wordt alstublieft wakker. De toekomst van onze kinderen en kleinkinderen hangt af van uw bereidheid om te luisteren naar de realiteit van onze situatie en die te onderkennen voordat het te laat is.

* Opiniestuk *New York Times*, 9 november 2008.

Hier is het goede nieuws: de ingrijpende maatregelen die nodig zijn om de klimaatcrisis te bezweren, zijn precies dezelfde stappen die gezet zouden moeten worden om de economische crisis en de energiecrisis op te lossen.

Een heel scala aan economen – waaronder Martin Feldstein en Lawrence Summers – is het ermee eens dat grootschalige en snelle investeringen in een omvattend initiatief voor de arbeidsintensieve aanleg van infrastructuur de beste manier is om onze economie snel en duurzaam op orde te brengen. Velen zijn ook de mening toegedaan dat onze economie achterop zal raken als wij doorgaan met het jaarlijks uitgeven van honderden miljarden dollars aan geïmporteerde olie. Nationale veiligheidsdeskundigen van beide partijen delen bovendien de mening dat wij ons strategisch gezien in een kwetsbare positie manoeuvreren, mocht de wereld plotseling de toegang tot de olie uit het Midden Oosten ontzegd worden.

Tijdens de donkerste uren uit de Amerikaanse geschiedenis heeft Abraham Lincoln ooit gezegd: ‘Hoe hoog onze moeilijkheden ook oplopen, wij moeten ze het hoofd bieden. Daar onze situatie een nieuwe is, zullen wij ook vernieuwend moeten denken en handelen.’ In onze huidige situatie vereist vernieuwend denken dat wij de verouderde en rampzalig gebrekkige omschrijving van het probleem waarmee wij worden geconfronteerd, moeten verwerpen.

Vorige week was het vijfendertig jaar geleden dat president Richard Nixon het Project Independence in het leven riep. Het project stelde tot nationaal doel, dat de Verenigde Staten binnen zeven jaar ‘de capaciteit zou ontwikkelen om zonder afhankelijkheid van buitenlandse energiebronnen in onze eigen energiebehoeften te voorzien’. Zijn uitspraak kwam drie weken nadat het Arabische olie-embargo de prijzen hemelhoog had opgedreven en Amerika wakker schudde voor de gevaren van afhankelijkheid van geïmporteerde olie. En het project volgde – niet toevallig – slechts drie jaar op het moment dat de binnenlandse olieproductie van de Verenigde Staten haar toppunt had bereikt.

Toentertijd importeerde de Verenigde Staten minder dan eenderde van haar olie uit het buitenland. Maar vandaag de dag, nadat alle zes presidenten die Nixon zijn opgevolgd zijn doelstelling in soortgelijke of andere bewoordingen onderschreven hebben, is onze afhankelijkheid verdubbeld van eenderde naar bijna tweederde – en zijn velen van mening dat de mondiale olieproductie zijn piek bijna of geheel bereikt heeft.

Sommigen zien dit nog steeds als een kwestie van binnenlandse productie. Als wij de productie van olie en steenkool in eigen land maar zouden kunnen verhogen, zo redeneren ze, dan zouden wij ons niet op importen uit het Midden-Oosten hoeven te verlaten. Sommigen komen met zelfs nog vervuilender en duurder methoden op de proppen om dezelfde traditionele brandstoffen te kunnen blijven winnen, zoals olieschales, teerzanden, ‘schone kolen’-technologie en het omzetten van steenkool in vloeibare brandstof.

Maar in al deze gevallen zijn de grondstoffen in kwestie veel te duur of te vervuilend of, in het geval van ‘schone kolen’, te denkbeeldig om iets van een verschil uit te maken bij het waarborgen van de nationale veiligheid of het beschermen van het mondiale klimaat. Degenen die honderden miljoenen uitgeven om de ‘schone kolen’-technologie te propageren, zwijgen dan ook voortdurend over het feit dat er in de Verenigde Staten weinig wordt geïnvesteerd in het afvangen en veilig ondergronds opslaan van al deze vervuiling en er nog geen enkel grootschalig demonstratieproject bestaat. Als de kolenindustrie deze belofte in kan lossen, dan ben ik er helemaal voor. Maar totdat die dag aanbreekt, kunnen wij de strategie voor het overleven van de mensheid niet langer simpelweg op een cynische en zelfzuchtige illusie baseren.

Wat wij wel kunnen doen – en meteen – is het volgende: wij kunnen een onmiddellijke en grote strategische investering doen om mensen aan werk te helpen met het vervangen van 19e-eeuwse energietechnologieën, die op gevaarlijke en dure koolstof-brandstoffen berusten, door 21ste-eeuwse technologieën die gebruik maken van ‘brandstoffen’ die voor altijd

gratis zullen zijn: de zon, de wind en de natuurlijke warmte van de aarde.

Wat hieronder volgt, is een vijfpunten plan om de stroomvoorziening van Amerika grondig te herzien, met een verplichting om binnen 10 jaar 100 procent van onze elektriciteit uit koolstofvrije bronnen te produceren. Dit is een plan dat ons tegelijkertijd een flink eind in de richting van een oplossing van de klimaatcrisis en de economische crisis brengt – en miljoenen nieuwe banen creëert die niet aan het buitenland uitbesteed kunnen worden.

Ten eerste zouden de nieuwe president en het nieuwe Congres op grote schaal moeten investeren in financiële prikkels voor de bouw van zonnewarmtecentrales in de zuidwestelijke woestijnen, voor windparken in de strook die zich van Texas naar de Dakota's uitstrekt en voor geavanceerde centrales in geothermische hotspots die grote hoeveelheden elektriciteit zouden kunnen produceren.

Ten tweede zouden wij moeten beginnen met het plannen en bouwen van een aaneengesloten nationaal 'slim netwerk' voor het transport van duurzame elektriciteit van het platteland, waar zij doorgaans wordt opgewekt, naar de steden, waar zij doorgaans wordt gebruikt. Nieuwe ondergrondse hoogspanningskabels met lage weglekverliezen kunnen met 'slimme' functies worden uitgerust om de consumenten van geavanceerde informatie te voorzien en hen met makkelijk bruikbare technieken te helpen om hun elektriciteitsverbruik te verminderen, verspilling tegen te gaan en hun energierekeningen te verlagen. De kosten van dit moderne netwerk – 400 miljard dollar over een periode van 10 jaar – vallen in het niet bij het jaarlijkse verlies van 120 miljard dollar dat Amerikaanse bedrijven lijden vanwege de enorme opeenstapeling aan storingen die eigen zijn aan onze huidige versnipperde en verouderde elektriciteitsnetwerken.

Ten derde zouden wij de Amerikaanse auto-industrie (niet alleen de Grote Drie maar ook de innovatieve nieuwe starters) moeten helpen om snel over te schakelen op plug-in hybrides die op de duurzame elektriciteit kunnen rijden die beschik-

baar komt wanneer de rest van dit plan volledig tot ontwikkeling wordt gebracht. In combinatie met het aaneengesloten distributienetwerk zou een landelijk wagenpark van plug-in hybrides ook aan het oplossen van het probleem van de elektriciteitsopslag bijdragen. Denk je eens in: met zo'n netwerk zouden auto's hun accu's tijdens periodes van laag energiegebruik kunnen opladen om tijdens de piekuren, wanneer er minder auto's op de weg zijn, hun elektriciteit weer aan het nationale netwerk terug te leveren.

Ten vierde zouden wij van start moeten gaan met een landelijke inspanning om gebouwen te 'herinstalleren' door betere isolatie en energie-efficiënte ramen en verlichting aan te brengen. Ongeveer 40 procent van de uitstoot van koolstofdioxide in de Verenigde Staten komt van gebouwen, en een halt toeroepen aan deze vervuiling betekent kostenbesparingen voor huiseigenaren en bedrijven. Dit initiatief zou gekoppeld moeten worden aan het voorstel van het Congres om Amerikanen te helpen die gebukt gaan onder hypotheeken die hoger zijn dan de waarde van hun huizen.

Ten vijfde zou de Verenigde Staten de leiding moeten nemen door koolstofemissies hier in eigen land te belasten, en door leiding te geven aan de mondiale inspanningen volgend jaar in Kopenhagen om het Kyoto-verdrag te vervangen met een doeltreffender verdrag dat een bovengrens stelt aan de mondiale uitstoot van koolstofdioxide en de landen aanmoedigt om samen te investeren in efficiënte middelen om de vervuiling die de mondiale opwarming veroorzaakt snel te verminderen, onder meer door het krachtig tegengaan van ontbossing.

De beste manier – eigenlijk de enige manier – om een mondiale overeenkomst te bewerkstelligen die onze toekomst veilig stelt, is uiteraard het herstel van het morele en politieke gezag van de Verenigde Staten als het land dat in staat is de wereld naar een oplossing te leiden.

Vooruitblikkend koester ik grote hoop dat wij de moed zullen hebben om de veranderingen te omarmen die nodig zijn om onze economie, onze planeet en uiteindelijk onszelf te redden.

Tijdens een eerdere baanbrekende omwenteling in de Amerikaanse geschiedenis daagde president John F. Kennedy ons land uit om binnen 10 jaar een man op de maan te zetten. Acht jaar en twee maanden later zette Neil Armstrong zijn eerste schrede op het oppervlak van de maan. De gemiddelde leeftijd van de systeemingenieurs die op die dag in het vlucht-leidingscentrum in Houston de Apollo 11-missie aanmoedigden, was 26, wat betekent dat hun gemiddelde leeftijd 18 was toen President Kennedy voor het eerst gewag maakte van de uitdaging.

Op soortgelijke wijze zagen we dit jaar de opkomst van jonge Amerikanen die de campagne van Barack Obama met hun enthousiasme zozeer begeesterd hebben. Het lijkt weinig twijfel dat dezelfde groep bevlogen jongeren een essentiële rol bij dit project zal spelen om de toekomst van ons land veilig te stellen, en doelstellingen die onmogelijk lijken opnieuw tot een inspirerend succes te maken.

Al Gore, vice-president van de Verenigde Staten van 1993 tot 2001, was in 2007 medelauraat van de Nobelprijs voor de Vrede. Hij is stichter van de Alliance for Climate Protection en investeert als zakenman in bedrijven die alternatieve energiebronnen ontwikkelen.